

رابطه بین وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی در دبیران متأهل اهواز

دکتر سعید بختیار پور^{*}
زینب عامری^{**}

چکیده

تحقیق حاضر به بررسی رابطه بین وابستگی خاص نسبت به همسر (وابستگی مضطربانه، وابستگی منحصر به فرد، وابستگی هیجانی) و باورهای غیر منطقی (تقاضا برای تأیید، انتظار بیش از حد خود، تمایل به سرزنش، واکنش ناکامی، بی مسئولیتی عاطفی، نگرانی زیاد در مورد اضطراب، اجتناب از مشکلات، وابستگی، درماندگی نسبت به تغییر، کمال گرایی) با دلزدگی زناشویی در دبیران متأهل اهواز پرداخته است. نمونه شامل ۲۲۰ نفر از دبیران بود که به صورت نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده عبارتند از: پرسشنامه وابستگی خاص نسبت به همسر، (SSDS) پرسشنامه باورهای غیر منطقی (IBT)، پرسشنامه دلزدگی زناشویی. این تحقیق از نوع همبستگی بوده و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیری استفاده گردید. نتایج نشان داد که بین وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران رابطه مثبت معنی دار وجود دارد و همچنین از بین مولفه‌های وابستگی خاص نسبت به همسر (وابستگی مضطربانه و هیجانی) و مولفه‌های باورهای غیر منطقی (باور تمایل به سرزنش) دلزدگی زناشویی دبیران را بطور معنی دار پیش بینی می‌کند. سطح معنی داری در این تحقیق $P < 0/05$ در نظر گرفته شده است.

کلید واژگان: وابستگی خاص نسبت به همسر، باورهای غیر منطقی، دلزدگی زناشویی، دبیران

*عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز

** کارشناس ارشد روان شناسی عمومی

این مقاله برگزیده از پایان نامه کارشناسی ارشد خانم زینب عامری در دانشگاه آزاد اسلامی اهواز می باشد.

مقدمه

وابستگی هیجانی افراطی در روابط زناشویی به عنوان شیوه ای از همسرآزاری انگیزشی در نظر گرفته می شود. وابستگی به طور عمده، به عنوان تکیه کردن های افراطی در روابط بین فردی تعریف می شود؛ به عنوان مثال، تلاش های بسیار زیادی در جهت کسب و حفظ روابط نزدیک با دیگران انجام می دهند (بک^۱، ۱۹۸۲، بلات^۲ و همکاران^۳، ۱۹۸۲، هیرسفلد^۴ و همکاران، ۱۹۷۶).

وابستگی به عنوان یکی از مهمترین ویژگی هایی است که در بسیاری از مشکلات بالینی از جمله اختلال وحشت زدگی و هراس از مکان های باز (ماویساکالین^۵، هامن^۶، ۱۹۸۶، ریچ^۷ و همکاران ۱۹۸۷) افسردگی (نیتزل^۸ و هاریس^۹، ۱۹۹۰) و اختلافات زناشویی (برتیل^{۱۰}، ۱۹۸۶) دیده می شود. بسیاری از پرسشنامه های خود گزارشی جنبه های متفاوتی از وابستگی، از جمله افسردگی ثانوی، سبک شناختی نابهنجار (بک و همکاران ۱۹۸۳) یا ویژگی شخصیتی (هیرسفلد و همکاران، ۱۹۷۷) را می سنجد. علی رغم مشکلات فراوان مرتبط با حفظ و یا درمان مشکلات مربوط به حوزه روابط زناشویی (بیچ و همکاران، ۱۹۹۰) مقیاسی به منظور سنجش وابستگی زناشویی وجود ندارد. بیشترین تمرکز در زمینه های وابستگی در روابط زناشویی، بر روابط خصومت آمیز بنا شده است. گزارش های بالینی و یافته های حاصل از مطالعات کنترل شده حاکی از آن است که همسر آزاران (در اینجا منظور آزار رساندن به زنان است) به شدت به همسرانشان وابسته هستند (مورفی، ۱۹۹۴).

همسر آزاران در برخی رفتارهای محدود کننده، کنترل کننده که خود مختاری همسران شان را کم می سازد، درگیر هستند (فولینگستد^{۱۱} و همکاران^{۱۲}، ۱۹۹۰، مورفی و کاسکاردی^{۱۳}، ۱۹۹۳) و گمان می رود که وابستگی شدید آنها در صورتی کامروا ساز خواهد بود که همسران شان را به شدت در روابط زناشویی محدود سازند. در واقع این نوع وابستگی یک وضعیت هیجانی و رفتاری ایجاد کرده که بر توانایی فرد برای داشتن یک رابطه متقابل رضایت بخش و سالم اثر می گذارد و به عنوان «اعتیاد رابطه»^{۱۴} نیز شناخته می شود، زیرا افرادی با این شکل اغلب روابطی را شکل می دهند یا حفظ می کنند که یک طرفه و از لحاظ هیجانی مخرب و یا متجاوزانه است. وابستگی را نیز می توان به عنوان مجموعه ای از رفتارهای ناسازگارانه و وسواسی دید که شخص فرا می گیرد تا در خانواده ای که درد و استرس هیجانی فوق العاده ای را تجربه می کند، مثل اعضای الکلی خانواده یا دیگر اعتیادها، سوء استفاده جنسی و یا سایر بدرفتاری ها در خانواده

1. Beck
2. Blatt
3. Hirschfeld
4. Marissakalian
5. Hamann
6. Reich
7. Nietzel
8. Harris
9. Birtchnell
10. Murphy
11. Follingsted
12. Cascardi
13. Relationship addiction

یا اعضای مبتلا به بیماری های مزمن یک خانواده، روزگار را سپری کند. افراد وابسته تمایل شدیدی به ورود به رابطه با افرادی را دارند که به لحاظ هیجانی در دسترس و نیازمند هستند و تلاش می کنند تا یک رابطه را کنترل کنند بدون آنکه نیازها و تمایلات خود را ابراز کند و در یک حالت عدم کامروایی مداوم قرار می دهد. آنها سعی می کنند از شخصی که دچار یک وضعیت بحرانی است مراقبت کنند، اما مراقبت و توجه به یک وسواس و ناکامی تبدیل می شود. در واقع این نوع وابستگی رابطه ای است که با زندگی کردن به خاطر دیگری، کنترل دیگران، حل کردن مشکل دیگران و نگرانی بیش از حد درباره صمیمیت مشخص می شود. و هنگامی رخ می دهد که شخص (همسر، شریک زندگی) خود با رفتارهای اعتیاد گونه و ناکارآمدش، افکار و احساسات و رفتار اشخاص دیگر را تحت تاثیر خود قرار می دهد. وابستگی یک رفتار اعتیادی و یک الگوی روانی است که دست کم ۸۰ میلیون انسان به آن گرفتارند. متخصصان بهداشت روانی معتقدند که توانایی تشخیص علائم و نشانگان وابستگی برای اجتناب از هر گونه آسیب روانشناختی، فیزیکی و هیجانی بسیار حائز اهمیت است. برخی از این نشانگان عبارتند از: دشواری در خوشگذرانی و تفریح کردن و حساسیت بیش از حد به انتقاد، وابستگی به دیگران و ترس از تنهایی، فقدان اعتماد به نفس در تصمیم گیری ها، کناره گیری و ترس از مردم، تنفر از اقتدار طلبی و بیماری های جسمانی مرتبط با استرس می توان به اختلالات معده ای، روده ای، زخم معده، فشار خون بالا، افسردگی، بیش فعالی در افراد مبتلا به وابستگی شناسایی شده است. (مهدویان، ۱۳۷۶).

پژوهشی توسط ران-سوسان (۲۰۰۴) به منظور بررسی وابستگی هیجانی زنان به مردان بر روی ۱۳۶ زن از سازمان های دولتی، ۵۴ دانشجوی زن ترم اول دانشگاه انجام گرفت. پرسشنامه وابستگی هیجانی-رضایت و دلزدگی زناشویی، نقش جنسیتی-نگرش فمینیستی و وابستگی عمومی تکمیل شد و نتایج نشان داد که بین وابستگی هیجانی زنان و مردان تفاوت های معنی داری وجود دارد و همچنین وابستگی هیجانی به طور منفی با سن، تحصیلات و نگرش های فمینیستی رابطه دارد و در زنان شاغل کمتر بود. شواهد فراوانی گویای آن است که زوجین در جوامع امروزی جهت برقراری و حفظ روابط صمیمی و درک احساسات از جانب همسران شان به مشکلات فراگیر و متعددی دچارند. بدیهی است که کمبود های موجود در کفایت های عاطفی و هیجانی همسران همچون توانایی خودآگاهی، همدلی و یا وجود برخی تفکرات، نگرش ها و طرز تلقی های نادرست و غیر منطقی و یا مسائل و مشکلات روان شناختی و شخصیتی مربوط به هر یک از زوجین در کنار عوامل متعدد دیگری همچون (اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی) اثرات نامطلوبی بر زندگی مشترک آنها می گذارد، و این معضلات سبب پریشانی روابط زناشویی آنها شده و احساس رضایت، خشنودی در زندگی زناشویی را در آنان کاهش می دهد.

ایس^۱ بسیاری از تعارضات و مشکلات با منشاء روان شناختی را نتیجه طرز فکر غیر منطقی و غیر عقلانی می داند. (موسوی، ۱۳۸۳).

بر اساس نظریه عقلانی-عاطفی رفتاری^۲ ایس داشتن رشته ای از تفکرات و باورهای غیر منطقی می تواند منجر به اختلال در رابطه زناشویی گردد (مهدویان، ۱۳۷۶).

1. Ellis

2. rational-emotire-behavioral theory

در واقع تفکرات غیر منطقی همان اندیشه های باطل و وهمی و خیالی هستند که منجر به بروز اختلافات رفتاری و اختلافات زناشویی می شوند (شفیع آبادی و ناصری، ۱۳۶۸).

در مصاحبه ای که توسط (میکائیل^۱ و ای برنال^۲) که با الیس در سال (۲۰۰۹) انجام گرفت اذعان کرد که باورهای غیر منطقی اساس بیولوژیکی قوی تر دارند و الیس معتقد بود که باورهای غیر منطقی به مشکلات روانی بیشتری می انجامد، در حالیکه باورهای منطقی نقش ویژه ای در موفقیت افراد دارند. الیس تصدیق کرد که رها شدن انسانهای پراکنیزه از دست تحقیر خویشتن و خودخوار شماری ممکن است سطح تحمل ناکامی در روابط زناشویی آنها را بالا برده و نهایتاً آنها را به سمت موفقیت و پیشرفت سوق دهد.

یکی از جنبه های موثر در زندگی زناشویی توجه به تفاوت های موجود بین زن و مرد است؛ هرچه همسانی دو فرد هنگام برقراری پیوند زناشویی بیشتر باشد میزان درگیری و بروز تعارضات در بین آنها کمتر خواهد بود. چرا که ناهمسانی دو همسر می تواند اختلافاتی را به وجود آورد. (عسگری، ۱۳۸۰).

بسیاری از همسران زندگی مشترک خود را با عشق آغاز می کنند در این زمان هرگز به این موضوع نمی اندیشند که روزی ممکن است شعله عشق آنان به خاموشی گراید. الیس^۳ عنوان می کند زوج هایی که به تازگی ازدواج کرده اند کمتر به این فکر می کنند که ممکن است زمانی عشق افسانه ای آنها کم رنگ شود و این درست زمانی است که دلزدگی آغاز شده است. (ادیب راد و ادیب راد، ۱۳۸۴).

از دیدگاه اصالت وجودی - روان تحلیلی، دلزدگی^۴ یک حالت تجربه شده خستگی جسمی، عاطفی و روانی است. (پاینز، آپالا مالاچ، ترجمه، شاداب، ۱۳۸۱). که در نتیجه اختلاف زیاد بین انتظارات و واقعیت ناشی می شود (نویدی، ۱۳۸۴).

دلزدگی زناشویی به علت مجموعه ای از توقعات غیر واقع گرایانه و تفکرات غیر منطقی و فراز و نشیب های زندگی بروز می کند. برخلاف عقیده اغلب رویکردها بالینی که در زوج درمانی استفاده می شود، دلزدگی زوج ها به علت وجود اشکال در یک یا هر دو نفر نیست. دلزدگی از عشق یک روند تدریجی است، به ندرت به طور ناگهانی بروز می کند. در واقع صمیمیت و عشق به تدریج رنگ می بازد و به همراه آن خستگی عمومی عارض می شود. که در شدید ترین نوع آن دلزدگی با فروپاشی رابطه برابر است (برنشتاین، ترجمه، زنده جانی، ۱۳۸۰).

نتایج پژوهش ادیب راد (۱۳۸۴) نشان داد که تفاوت معنی داری بین دلزدگی زناشویی در زنان متقاضی طلاق در زنان مایل به ادامه زندگی مشترک وجود دارد. همچنین تفاوت معنی داری بین دلزدگی زناشویی و باورهای منطقی در زنان مایل به ادامه زندگی وجود دارد. نتایج این پژوهش نشان می دهد که باورهای منطقی نقش بسیار مهمی در رضایت و عدم رضایت زندگی و نهایتاً دلزدگی زناشویی دارد.

در پژوهشی که نویدی (۱۳۸۴) به بررسی رابطه دلزدگی زناشویی در بین کارکنان آموزش و پرورش و پرستاران بیمارستان های شهر تهران پرداخت به این نتیجه رسید که بین زنان و مردان از نظر میزان دلزدگی زناشویی تفاوت معنی داری وجود دارد. ($p=0/01$, $t=2/715$) و میزان دلزدگی زناشویی در زنان بالاتر از

1. Michael

2. Bernal

3. Ellis

4. Burnout

مردان بود. در پژوهشی که در سال (۲۰۰۶) انجام شد و هدف بررسی دلزدگی در بین درمانگران خانواده و روابط زناشویی کمک به افراد، زوجها، و خانواده‌هایی است که در زندگی دچار مشکل هستند. مطالعه در برگیرنده ۳۰ درمانگر روابط زناشویی و خانواده در آمریکای غربی بود. متغیرهای جمعیت شناختی مربوط به تجارب بالینی، جنسیت، تعداد مراجعان، و وضعیت تأهل در ارتباط با تجربه مورد مطالعه قرار داده شد. نتایج نشان داد که جنسیت و تعداد مراجعان تنها متغیرهایی بودند که با دلزدگی رابطه معنی داری نشان می‌دادند. در پژوهشی که به منظور بررسی دلزدگی و وابستگی در سال ۱۹۹۹ انجام گرفت و نمونه مورد نظر شامل ۱۳۷۰ پرستار شاغل در بیمارستان‌ها ژاپن، ۱۲۴۷ زن در گروه کنترل بود نتایج نشان داد که بسیاری از پرستاران در مرحله ای از دلزدگی قرار داشتند، حال آنکه در گروه کنترل اینگونه نبود. از نظر نمرات وابستگی در میان پرستاران و گروه کنترل تفاوتی دیده نشد. وابستگی شدید در افرادی که در آستانه دلزدگی بودند، هم در گروه آزمایش و هم در گروه کنترل دیده شد. در پژوهشی که توسط بالور^۱ (۲۰۰۱) به منظور بررسی دلزدگی زناشویی با باورهای غیر منطقی در ۱۹۲ پرستار انجام گرفت، نتایج نشان داد که هم تفکرات دلزدگی ($r=0.451, p<0.01$) و هم رفتارهای دلزدگی ($r=0.350, P<0.01$) به طرز مثبتی با تفکرات و باورهای غیر منطقی همبسته بود. حال با توجه به وجود برخی تفکرات، باورهای غیر منطقی و یا مسائل و مشکلات روانشناختی و شخصیتی مربوط به هر یک از زوجین مانند وابستگی خاص نسبت به همسر که در کنار عوامل متعدد دیگری که می‌توانند اثرات نامطلوبی بر زندگی مشترک آنها می‌گذارد و این معضلات سبب پریشانی روابط زناشویی آنها شده و احساس رضایت و خشنودی از زندگی زناشویی را کاهش داده و به مرور زمان منجر به دلزدگی زناشویی گردد. پژوهش حاضر به دنبال پاسخ علمی به این سوال است که آیا بین وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران متاهل (زن و مرد) اهواز رابطه وجود دارد؟

فرضیه‌های پژوهش

- ۱) بین وابستگی خاص نسبت به همسر با دلزدگی زناشویی دبیران رابطه معنی دار وجود دارد.
- ۲) بین باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۳) بین وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی در دبیران متاهل (زن و مرد) رابطه معنی دار وجود دارد.
- ۴) بین مولفه‌های وابستگی خاص به همسر (وابستگی مضطربانه، وابستگی منحصر به فرد، وابستگی هیجانی) و مولفه‌های باورهای غیر منطقی (تقاضا برای تایید، انتظار بیش از حد از خود، تمایل به سرزنش، واکنش ناکامی، بی مسئولیتی عاطفی، نگرانی زیاد در مورد اضطراب، اجتناب از مشکلات، وابستگی، درماندگی نسبت به تغییر و کمال گرایی) با دلزدگی زناشویی در دبیران متاهل (زن و مرد) رابطه وجود دارد.

روش پژوهش

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دبیران متاهل (زن / مرد) شهر اهواز بود که در سال ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار گرفتند. برای انتخاب نمونه از روش نمونه گیری تصادفی ساده استفاده شد. بدین ترتیب که ابتدا از بین چهار ناحیه موجود در اهواز (۱ تا ۴) به صورت تصادفی ۲ ناحیه را انتخاب کردیم و پس از لیست کردن کل مدارس این دو ناحیه، چند مدرسه را به صورت تصادفی انتخاب کرده و از بین کل کلاس های موجود چند کلاس را به صورت تصادفی انتخاب کرده و سپس ۲۲۰ پرسشنامه را در بین دبیران (زن $N=135$ و مرد $N=85$) متاهل توزیع گردید و پس از پر کردن پرسشنامه ها عملیات آماری بر روی همین تعداد صورت گرفت.

ابزار پژوهش

در این پژوهش به منظور اندازه گیری متغیرهای مورد نظر در ابزارهای زیر استفاده شد:

(۱) پرسشنامه وابستگی خاص نسبت به همسر (SSDS)

(۲) پرسشنامه باورهای غیر منطقی جونز (IBT)^۱

(۳) پرسشنامه دلزدگی زناشویی

پرسشنامه وابستگی خاص نسبت به همسر (SSDS):

این پرسشنامه توسط راتوس^۲ و اولیری^۳ در سال ۱۹۹۷ ساخته شده است که شامل ۳۰ سوال و سه مقیاس (دلبدستگی مضطربانه، وابستگی منحصر به فرد، وابستگی هیجانی). یعنی برای هر مقیاس ۱۰ سوال در نظر گرفته شده است. این پرسشنامه شش گزینه ای (کاملاً موافق، کاملاً مخالف) بوده، بر اساس مفهوم سوال نمره ۱ تا ۶ تعلق می گیرد. چون در پرسشنامه سوالات مثبت و منفی وجود دارد، سوالات منفی شیوه نمره گذاری معکوس است. نمره بالا در این پرسشنامه نشانه وابستگی خاص نسبت به همسر و نمره پایین نشانه رابطه بهنجار و طبیعی با همسر است. در پژوهش حاضر پایایی و اعتباریابی آن توسط عامری (۱۳۸۹) برای اولین بار در کشور انجام گرفت. نتایج حاصل از آن با پژوهش های خارج از کشور هماهنگی لازم را داشت. اعتبار این آزمون از طریق همبستگی همزمان با مقیاس سبک مضطرب دو سوگرای ایمن سیمپون انجام گرفت. ضرایب اعتبار این مقیاس برابر با $0/77$ ($p < 0/0001$) و ضرایب پایایی آن به روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب برابر $0/84$ و $0/81$ بوده و همچنین کلیه ضرایب اعتبار خرده مقیاس ها نیز معنی دار می باشند.

پرسشنامه باورهای غیر منطقی جونز (IBT):

شورکی و ویتمن^۴ (۱۹۷۲) برای تعیین درجه اعتبار این آزمون به طور همزمان آن با سه آزمون مقیاس اضطراب آشکار، آزمون افسردگی بک، آزمون صفتی حالت اضطراب به کار بردند و ضرایب همبستگی $0/66$ ، $0/59$ ، $0/70$ را گزارش دادند (مشاک، ۱۳۸۵).

تقی پور (۱۳۷۷) پایایی این آزمون را بر روی یک نمونه ۱۰۶ نفری از دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی

1. Irrational beliefs test

2. Rathus

3. O leary

4. Shokey & Whiteman

از طریق آنهاى كرونباخ ۰/۷۱ به دست آید. سودانى (۱۳۷۵) در پژوهشى بر روی ۱۵۰ نفر دانشجویان دانشگاه شهید چمران ضریب پایایی این آزمون را با روش آلفای كرونباخ ۰/۷۹ به دست آورد (نقل از پرویزی، ۱۳۷۹).

در پژوهش مشاك (۱۳۸۵) ضرایب پایایی پرسشنامه باورهای غیر منطقی به دو روش آلفای كرونباخ و تصنیف برای كل مقیاس به ترتیب ۰/۶۶ و ۰/۶۵ گزارش شد. (نقل از عسگرى و همكاران، ۱۳۸۸).

اعتبار و پایایی پرسشنامه دزدگی زناشویی:

ضریب اطمینان آزمون و بازآزمون ۰/۸۹ و در يك دوره يك ماهه ۰/۷۶ بوده است. همچنین ضریب آلفای اندازه گیری شده برای آزمون بین ۰/۹۱ تا ۰/۹۳ محاسبه شده است (پاینز ۱۹۹۶ ترجمه شاداب، ۱۳۸۱).

در پژوهش های دیگر نیز ارزیابی ضریب اعتبار «مقیاس دزدگی زناشویی» نشان داد که آن دارای يك همسانی درونی بین متغیرها در دامنه ۰/۸۴ و ۰/۹۰ است. پایایی «مقیاس دزدگی زناشویی» به وسیله همبستگی منفی با ویژگی های ارتباطی مثبت به تایید رسیده است. مانند: نظر مثبت در مورد ارتباط، کیفیت مکالمه، احساس امنیت، خود شکوفایی، احساس هدفمندی، کشش و جاذبه عاطفی نسبت به همسر و کیفیت رابطه جنسی آنها. نسخه های ترجمه شده (مقیاس دزدگی زناشویی به طور موفقیت آمیزی در مطالعات بین فرهنگی در نروژ مجارستان، مکزیک، اسپانیا، پرتغال، فنلاند، اسرائیل استفاده شده است. (پاینز و نانز ۲۰۰۳ و لیز و لیز ۲۰۰۱، نقل از نویدی، ۱۳۸۴).

یافته های پژوهش

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار نمره وابستگی خاص نسبت به همسر، باور های غیر منطقی و دزدگی زناشویی

متغیر	شاخص های آماری گروه	میانگین	انحراف معیار	تعداد
وابستگی خاص نسبت به همسر	دبیران زن	۱۴۰/۴۴	۱۹/۲۸	۱۳۵
	دبیران مرد	۱۱۷/۵۵	۳۳/۵۵	۸۵
	کل	۱۱۹/۳۲	۲۱/۰۳	۲۲۰
كل باورهای غیر منطقی	دبیران زن	۲۷۳/۰۴	۳۳/۱۵	۱۳۵
	دبیران مرد	۲۶/۱۸۸	۴۱/۲۷	۸۵
	کل	۲۶۸/۷۳	۳۶/۸۲	۲۲۰
دزدگی زناشویی	دبیران زن	۵۹/۲۸	۱۷/۳۴	۱۳۵
	دبیران مرد	۵۲/۵۱	۱۵/۸۲	۸۵
	کل	۵۶/۶۷	۱۷/۱۱	۲۲۰

یافته های این پژوهش در دو قسمت زیر ارائه می شود:

همانطور که در جدول ۱ آمده است میانگین و انحراف معیار وابستگی های خاص نسبت به همسر هر یک از گروه ها به ترتیب دیران زن ۱۴۰/۴۴ و ۱۹/۲۸، گروه دیران مرد ۱۱۷/۵۵ و ۲۳/۵۵ و کل دیران ۱۱۹/۳۲ و ۲۱/۰۳ و در متغیر باور های غیر منطقی میانگین و انحراف معیار در هر یک از گروه ها به ترتیب دیران زن ۲۷۳/۰۴ و ۳۳/۱۵، گروه دیران مرد ۲۶۱/۸۸ و ۴۱/۲۷ و کل دیران ۲۶۸/۷۳ و ۳۶/۸۲ و در متغیر دلزدگی زناشویی گروه دیران زن ۵۹/۲۸ و ۱۷/۴۳، گروه دیران مرد ۵۲/۵۱ و ۱۵/۸۲ و کل دیران ۵۶/۶۷ و ۱۷/۱۱ می باشد.

یافته های مربوط به فرضیه پژوهش

جدول ۲. ضرایب همبستگی ساده بین وابستگی خاص نسبت به همسر و دلزدگی زناشویی دیران

دیران						شاخص آماری متغیر پیش بین	متغیر ملاک
مرد (N=۸۵)		زن (N=۱۳۵)		کل (N=۲۲۰)			
p	r	p	r	p	r		
۰/۰۹۰	۰/۱۸	۰/۰۱۳	۰/۲۱	۰/۰۰۲	۰/۲۱	وابستگی خاص به همسر	دولت زناشویی
۰/۰۶۴	۰/۲۰	۰/۰۰۱	۰/۲۹	۰/۰۰۱	۰/۲۱	وابستگی مضطربانه	
۰/۰۶۱	۰/۲۰	۰/۷۱۲	۰/۰۳	۰/۰۷۵	۰/۱۲	وابستگی اختصاصی	
۰/۶۳۴	۰/۰۵	۰/۰۳۲	۰/۱۸	۰/۰۱۹	۰/۱۶	وابستگی هیجانی	

بین وابستگی خاص نسبت به همسر و دلزدگی زناشویی کل دیران رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. بنابراین فرضیه ۱ تأیید می گردد. بین مؤلفه های وابستگی مضطربانه نسبت به همسر و نیز وابستگی هیجانی نسبت به همسر و دلزدگی زناشویی کل دیران رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. بین وابستگی اختصاصی نسبت به همسر و دلزدگی زناشویی کل دیران رابطه مثبت معنی داری مشاهده نمی شود. بین وابستگی خاص نسبت به همسر و دلزدگی زناشویی دیران زن رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. بین مؤلفه های وابستگی مضطربانه نسبت به همسر و نیز وابستگی هیجانی نسبت به همسر و دلزدگی زناشویی دیران زن رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. بین وابستگی اختصاصی نسبت به همسر و دلزدگی زناشویی دیران زن رابطه مثبت معنی داری مشاهده نمی شود. بین وابستگی خاص نسبت به همسر (و کلیه مؤلفه های آن) و دلزدگی زناشویی دیران مرد رابطه مثبت معنی داری وجود ندارد.

بین باورهای غیر منطقی و دلزدگی زناشویی کل دیران رابطه مثبت معنی داری وجود دارد.

جدول ۳. ضرایب همبستگی ساده بین باورهای غیر منطقی و دلزدگی زناشویی دبیران

دبیران						شاخص آماری متغیر پیش بین	متغیر ملاک
مرد (N=۸۵)		زن (N=۱۳۵)		کل (N=۲۲۰)			
p	r	p	r	p	r		
۰/۰۷۲	۰/۱۹	۰/۰۱۰	۰/۲۲	۰/۰۰۰۱	۰/۲۴	باورهای غیر منطقی	دلزدگی زناشویی
۰/۰۶۱	۰/۲۰	۰/۰۲۷	۰/۱۹	۰/۰۰۴	۰/۱۹	تقاضا برای تأیید	
۰/۴۱۴	۰/۰۹	۰/۰۰۸	۰/۲۳	۰/۰۰۴	۰/۱۹	انتظار بیش از حد از خود	
۰/۵۹۸	-۰/۰۶	۰/۸۳۴	-۰/۰۱	۰/۶۴۹	-۰/۰۳	تمایل به سرزنش	
۰/۳۲۶	۰/۰۷	۰/۰۰۲	۰/۲۶	۰/۰۰۳	۰/۲۰	واکنش به ناکامی	
۰/۱۲۲	۰/۱۱	۰/۳۱۰	-۰/۰۸	۰/۸۹۳	۰/۰۱	بی مسئولیتی عاطفی	
۰/۰۰۸	۰/۱۷	۰/۰۱۵	۰/۲۱	۰/۰۰۱	۰/۲۳	نگرانی زیاد در مورد اضطراب	
۰/۱۰۶	۰/۲۸	۰/۰۲۶	۰/۱۹	۰/۰۰۱	۰/۲۲	اجتناب از مشکلات	
۰/۱۰۶	۰/۱۸	۰/۱۱۷	۰/۱۳	۰/۰۰۹	۰/۱۷	وابستگی	
۰/۳۳۳	۰/۱۰	۰/۰۰۴	۰/۲۴	۰/۰۰۳	۰/۲۰	درماندگی نسبت به تغییر	
۰/۱۴۴	۰/۱۶	۰/۹۳۶	-۰/۰۱	۰/۲۱۸	۰/۰۸	کمال گرایی	

بنابراین فرضیه ۲ تأیید می گردد. بین باورهای تقاضا برای تأیید، انتظار بیش از حد از خود، واکنش به ناکامی، نگرانی زیاد در مورد اضطراب، اجتناب از مشکلات، وابستگی و درماندگی نسبت به تغییر و دلزدگی زناشویی کل دبیران رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. و بین دیگر مولفه ها رابطه مثبت معنی دار مشاهده نشد. بین باورهای غیر منطقی و دلزدگی زناشویی دبیران زن رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. بین باورهای تقاضا برای تأیید، انتظار بیش از حد از خود، واکنش به ناکامی، نگرانی زیاد در مورد اضطراب، اجتناب از مشکلات و درماندگی نسبت به تغییر و دلزدگی زناشویی دبیران زن رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. و بین دیگر مولفه ها با دلزدگی و زناشویی رابطه مثبت معنی دار مشاهده نمی شود. بین باورهای غیر منطقی (و کلیه مؤلفه های آن به جز نگرانی زیاد در مورد اضطراب) و دلزدگی زناشویی دبیران مرد رابطه مثبت معنی داری وجود ندارد. بین باور نگرانی زیاد در مورد اضطراب و دلزدگی زناشویی دبیران مرد رابطه مثبت معنی داری وجود دارد.

طبق نتایج مؤلفه های وابستگی خاص نسبت به همسر و مؤلفه های باورهای غیر منطقی با سلامت روان

جدول ۴. ضرایب همبستگی چند گانه مؤلفه های وابستگی خاص نسبت به همسر و مؤلفه های باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران زن باروش «مرحله ای (Stepwise)»

متغیر ملاک	شاخص های آماری متغیرهای پیش بین	همبستگی چند گانه MR	ضریب تعیین RS	ضرایب رگرسیون (b)		
				نسبت F احتمال p	۱	۲
دلزدگی زناشویی	۱-وابستگی مضطربانه به همسر	۰/۲۹	۰/۰۹	F=۱۲/۷۱ p=۰/۰۰۱	b=۰/۲۹ t=۳/۵۶ p=۰/۰۰۱	
	۲-باور واکنش به ناکامی	۰/۳۵	۰/۱۲	F=۹/۵۶ p=۰/۰۰۰۱	b=۰/۲۴ t=۲/۹۲ p=۰/۰۰۴	b=۰/۲۰ t=۲/۴۳ p=۰/۰۱۶

دبیران در سطح $p < ۰/۰۰۰۱$ معنی دار می باشد. مؤلفه های وابستگی خاص نسبت به همسر و مؤلفه های باورهای غیر منطقی با سلامت روان دبیران در سطح $p < ۰/۰۰۰۱$ معنی دار می باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین (RS)، مشخص شده که ۱۴ درصد واریانس سلامت روان دبیران توسط متغیرهای پیش بین قابل تبیین می باشد. همچنین از میان مؤلفه های وابستگی خاص نسبت به همسر و مؤلفه های باورهای غیر منطقی به عنوان متغیرهای پیش بین، باور نگرانی زیاد در مورد اضطراب، وابستگی مضطربانه نسبت به همسر و باور تمایل به سرزنش به ترتیب پیش بینی کننده برای سلامت روان دبیران می باشند و سایر مؤلفه های وابستگی خاص نسبت به همسر و نیز سایر مؤلفه های باورهای غیر منطقی در پیش بینی کنندگی سلامت روان نقشی ایفانمی کنند.

جدول ۵. ضرایب همبستگی چند گانه مؤلفه های وابستگی خاص نسبت به همسر و مؤلفه های باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران مرد باروش «مرحله ای (Stepwise)»

شاخص های آماری متغیرهای پیش بین	همبستگی چند گانه MR	ضریب تعیین RS	ضرایب رگرسیون (b)	
			نسبت F احتمال p	اجتناب از مشکلات
اجتناب از مشکلات	۰/۲۸	۰/۰۸	F=۷/۲۸ p=۰/۰۰۸	b=۰/۲۸ t=۲/۶۹ p=۰/۰۰۸

طبق نتایج مؤلفه های وابستگی خاص نسبت به همسر و مؤلفه های باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران مرد در سطح $p < ۰/۰۰۸$ معنی دار می باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین (RS)، مشخص شده که ۸ درصد واریانس دلزدگی زناشویی دبیران مرد توسط متغیرهای پیش بین قابل تبیین می باشد. همچنین از میان مؤلفه های وابستگی خاص نسبت به همسر و مؤلفه های باورهای غیر منطقی به عنوان متغیرهای پیش بین، تنها باور اجتناب از مشکلات پیش بینی کننده برای دلزدگی زناشویی دبیران

مرد می باشد و سایر مؤلفه های وابستگی خاص نسبت به همسر و نیز سایر مؤلفه های باورهای غیر منطقی در پیش بینی کنندگی دلزدگی زناشویی نقشی ایفانمی کنند.

جدول ۶. ضرایب همبستگی چندگانه وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران زن با روش های الف «ورود (enter)» و ب «مرحله ای (Stepwise)»

ضرایب رگرسیون (b)		نسبت F احتمال p	ضریب تعیین RS	همبستگی چندگانه MR	شاخص های آماری	الف
۲	۱				متغیرهای پیش بین	متغیر ملاک
	b=۰/۲۱ t= ۲/۵۲ p=۰/۰۱۳	F=۶/۳۵ p=۰/۰۱۳	۰/۰۴	۰/۲۱	۱-وابستگی خاص نسبت به همسر	دلزدگی زناشویی
b= ۰/۱۷ t= ۱/۹۱ p=۰/۰۵۷	b=۰/۱۶ t= ۱/۷۷ p=۰/۰۷۸	F=۵/۰۸ p=۰/۰۰۷	۰/۰۷	۰/۲۶	۲-باورهای غیر منطقی	
ضرایب رگرسیون (b)		نسبت F احتمال p	ضریب تعیین RS	همبستگی چندگانه MR	شاخص های آماری	ب
باورهای غیر منطقی					متغیرهای پیش بین	متغیر ملاک
b=۰/۲۲ t= ۲/۶۲ p=۰/۰۱۰		F=۶/۸۹ p=۰/۰۱۰	۰/۰۵	۰/۲۲	باورهای غیر منطقی	دلزدگی زناشویی

طبق نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش ورود مکرر، ضریب همبستگی چند متغیری برای ترکیب خطی وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران زن برابر با $MR = ۰/۲۶$ و $RS = ۰/۰۷$ می باشد که در سطح $p < ۰/۰۰۰۱$ معنی دار می باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین (RS)، مشخص شد که ۷ درصد واریانس دلزدگی زناشویی دبیران زن توسط متغیرهای پیش بین قابل تبیین می باشد. همچنین با توجه به قسمت «ب» جدول مشاهده می شود که از میان وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی به عنوان متغیرهای پیش بین، باورهای غیر منطقی پیش بینی کننده برای دلزدگی زناشویی دبیران زن می باشد و وابستگی خاص نسبت به همسر در پیش بینی کنندگی دلزدگی زناشویی نقشی ایفانمی کند.

طبق نتایج ضریب همبستگی چند متغیری وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران مرد برابر با $MR = ۰/۲۴$ و $RS = ۰/۰۵$ می باشد که در سطح $p < ۰/۰۵$ معنی دار نمی باشد. با توجه به مقدار ضریب تعیین (RS)، مشخص شده که ۵ درصد واریانس دلزدگی زناشویی دبیران مرد توسط متغیرهای پیش بین قابل تبیین می باشد.

طبق نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش ورود مکرر، ضریب همبستگی چند متغیری برای

جدول ۷. ضرایب همبستگی چندگانه وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران مرد با روش «ورود (enter)»

متغیر ملاک	شاخص های آماری متغیرهای پیش بین	همبستگی چندگانه MR	ضریب تعیین RS	نسبت F احتمال p		ضرایب رگرسیون (b)
				۲	۱	
دلزدگی زناشویی	۱-وابستگی خاص نسبت به همسر	۰/۱۸	۰/۰۳	F=۲/۹۴ p=۰/۰۹۰	b=۰/۱۸ t= ۱/۷۱ p=۰/۰۹۰	
	۲-باورهای غیر منطقی	۰/۲۴	۰/۰۵	F=۲/۴۳ p=۰/۰۹۴	b= ۰/۱۵ t= ۱/۳۷ p=۰/۱۷۲	b=۰/۱۴ t= ۱/۲۳ p=۰/۲۱۹

جدول ۸. ضرایب همبستگی چندگانه وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران با روش های الف «ورود (enter)» و ب «مرحله ای (Stepwise)»

الف متغیر ملاک	شاخص های آماری متغیرهای پیش بین	همبستگی چندگانه MR	ضریب تعیین RS	نسبت F احتمال p		ضرایب رگرسیون (b)
				۲	۱	
دلزدگی زناشویی	۱-وابستگی خاص نسبت به همسر	۰/۲۱	۰/۰۴	F=۹/۷۶ p=۰/۰۰۲	b=۰/۲۱ t= ۳/۱۲ p=۰/۰۰۲	
	۲-باورهای غیر منطقی	۰/۲۷	۰/۰۷	F=۸/۶۷ p=۰/۰۰۱	b= ۰/۱۸ t= ۲/۷۰ p=۰/۰۰۷	b=۰/۱۵ t= ۲/۱۴ p=۰/۰۳۳
ب متغیر ملاک	شاخص های آماری متغیرهای پیش بین	همبستگی چندگانه MR	ضریب تعیین RS	نسبت F احتمال p		ضرایب رگرسیون (b)
				۲	۱	
دلزدگی زناشویی	۱-باورهای غیر منطقی	۰/۲۳	۰/۰۵	F=۱۲/۵۳ p=۰/۰۰۲	b=۰/۲۳ t= ۳/۵۴ p=۰/۰۰۱	
	۲-وابستگی خاص نسبت به همسر	۰/۲۷	۰/۰۷	F=۸/۶۷ p=۰/۰۰۱	b= ۰/۱۴ t= ۲/۱۴ p=۰/۰۳۳	b=۰/۱۸ t= ۲/۷۰ p=۰/۰۰۷

ترکیب خطی وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی دبیران برابر با $MR = 0/27$ و $RS = 0/07$ می باشد که در سطح $p < 0/0001$ معنی دار می باشد. بنابر این فرضیه با توجه به مقدار ضریب تعیین (RS)، مشخص شد که ۷ درصد واریانس دلزدگی زناشویی دبیران توسط متغیرهای پیش بین قابل تبیین می باشد. همچنین با توجه به قسمت «ب» جدول ملاحظه می شود که از میان وابستگی خاص نسبت به همسر و باورهای غیر منطقی به عنوان متغیرهای پیش بین، باورهای غیر منطقی و وابستگی خاص نسبت به همسر به ترتیب پیش بینی کننده برای دلزدگی زناشویی دبیران می باشند.

جدول ۹. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه وابستگی خاص به همسر و باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی

متغیرهای پیش بین	β	t	سطح معنی داری	خطای استاندارد
وابستگی خاص به همسر	۰/۱۴۸	۲/۱۴	۰/۰۳۳	۰/۰۵۶
باورهای غیر منطقی	۰/۱۸۶	۲/۷۰	۰/۰۰۷	۰/۰۳۷

باورهای غیر منطقی ($\beta = 0/186, t = 2/70, p < 0/007$) و وابستگی خاص به همسر ($\beta = 0/148, t = 2/14, p = 0/033$) به ترتیب دلزدگی زناشویی را به طور معنی داری پیش بینی می کنند.

از بین مؤلفه های وابستگی خاص به همسر و نیز مؤلفه های باورهای غیر منطقی تنها باور تمایل به

جدول ۱۰. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مؤلفه های وابستگی خاص به همسر و مؤلفه های باورهای غیر منطقی با دلزدگی زناشویی

متغیرهای پیش بین	β	t	سطح معنی داری	خطای استاندارد
وابستگی مضطربانه نسبت به همسر	۰/۱۰۹	۱/۴۳	۰/۱۵۳	۰/۱۶۴
وابستگی اختصاصی نسبت به همسر	۰/۰۸۰	-۰/۹۸۳	۰/۳۲۶	۰/۱۵۵
وابستگی هیجانی نسبت به همسر	۰/۰۹۴	۱/۱۲	۰/۲۶۳	۰/۱۶۸
باور تقاضا برای تأیید	۰/۰۲۰	۰/۲۱۴	۰/۸۰۷	۰/۳۲۶
باور انتظار بیش از حد از خود	۰/۰۴۸	۰/۵۸۴	۰/۵۵۹	۰/۲۸۴
باور تمایل به سرزنش	-۰/۱۸۲	-۲/۳۰	۰/۰۲۲	۰/۳۰۳
باور واکنش به ناکامی	۰/۱۲۹	۱/۶۱	۰/۱۰۸	۰/۳۱۵
باور بی مسئولیتی عاطفی	-۰/۱۰۱	-۱/۳۰	۰/۱۹۴	۰/۲۰۴
باور نگرانی زیاد در مورد اضطراب	۰/۰۸۲	۰/۹۷۳	۰/۳۳۲	۰/۲۶۵
باور اجتناب از مشکلات	۰/۱۰۰	۱/۲۳	۰/۲۱۷	۰/۲۸۰
باور وابستگی	۰/۱۱۱	۱/۴۰	۰/۱۶۱	۰/۲۷۸
باور درماندگی نسبت به تغییر	۰/۰۹۶	۱/۱۰	۰/۲۷۰	۰/۲۷۰
باور کمال گرایی	-۰/۰۱۴	-۰/۱۷۸	۰/۸۵۸	۰/۲۴۴

سرزنش ($\beta = -0.182, t = 2.30, p = 0.022$) دلزدگی زناشویی را به طور معنی داری پیش بینی می کند. سایر مؤلفه های وابستگی خاص به همسر و نیز مؤلفه های باورهای غیر منطقی، دلزدگی زناشویی را به طور معنی داری پیش بینی نمی کند.

بحث و نتیجه گیری

انجمن بهداشت روانی ملی اظهار می دارد که وابستگی یک رفتار آموخته شده نیز می تواند باشد که می تواند از یک نسل به نسل دیگر منتقل شود و در واقع یک وضعیت هیجانی و رفتاری است که بر توانایی فرد برای داشتن یک رابطه زناشویی رضایت بخش و سالم اثر گذار است. یکی از علت های زیر بنایی این وابستگی را به تفکرات غیر منطقی فرد وابسته می توان نسبت داد و تفکراتی از قبیل سردرگمی و حس بی کفایتی داشتن، اعتقاد به اینکه دیگران مسئول هیجان ها و انتخاب های وی هستند. وابستگی به دیگران و ترس و تنهایی، بی ارادگی در انتخاب، تلاش مستمر برای تاثیر گرفتن دیگران حتی در هنگام به مخاطره افتادن همانطور که الیس معتقد بود به احتمال قوی برخی زوجین تحت تاثیر باور های غیر منطقی، دچار گرایشات خاص در رفتار و اعمال خود می شوند که موجبات نارضایتی آنان را در زندگی زناشویی فراهم می آورد. و این تفکرات غیر منطقی را ریشه بسیاری از مشکلات و اختلالات روانی می داند. و به دنبال مجموعه ای از این توقعات و تفکرات غیر واقع گرایانه و فراز و نشیب های زندگی است که دلزدگی زناشویی بروز می کند. با توجه به نتایج به دست آمده از آزمون ها که در تأیید فرضیه ۱ آمدند اینکه بین وابستگی خاص نسبت به همسر و دلزدگی زناشویی کل دبیران رابطه مثبت معنی دار وجود دارد و از بین مؤلفه های وابستگی خاص نسبت به همسر وابستگی مضطربانه و هیجانی فقط با دلزدگی زناشویی در دبیران رابطه مثبت معنی داری داشتند و وابستگی اختصاصی با دلزدگی رابطه معنی داری مشاهده نشد که در این جامعه دبیران زن نیز دیده نشد اما در جامعه دبیران مرد بین وابستگی خاص نسبت به همسر و کلیه مؤلفه های آن و دلزدگی زناشویی رابطه مثبت معنی داری وجود ندارد. نتایج به دست آمده از آزمون فرضیه اول و سایر فرضیه های فرعی مرتبط با آن با پژوهش های جان هوسومی و یوکو و کومی و تاکاشی (۱۹۹۹) همسو می باشد. نتایج تحقیق یوکو و هوسومی و تاکاشی نشان می دهد کسانی که وابستگی خاص نسبت به همسر را در حد بالا داشته اند این افراد در آستانه دلزدگی زناشویی بوده اند، اما متأسفانه پژوهش هایی در داخل کشور در زمینه فرضیه اول و سایر فرضیه های فرعی مرتبط با آن مشاهده نشد. در پژوهش حاضر با توجه به نیاز به اعتباریابی پرسشنامه وابستگی خاص نسبت به همسر که به صورت همزمان آن را با دلبستگی بزرگسالان سیمپون همبسته کردیم نتایج نشان داد که دلبستگی در کودکی می تواند بیشترین تاثیر را در بزرگسالی ایجاد کرده و شواهدی دال بر تایید آن نیز وجود دارد.

سیف و همکاران (۱۳۸۵) در پژوهشی که سبک دلبستگی ناایمن، اضطرابی والدین مورد بررسی قرار دادند به این نتیجه رسیدند که این سبک دلبستگی والدین با تعارضات زناشویی آنان همبستگی مثبت معنی دار وجود دارد.

عطاری و همکاران (۱۳۸۵) در بررسی که سبک های دلبستگی را به عنوان پیش بین های موفقیت

و شکست رابطه زناشویی مطرح کرده بودند نتایج به دست آمده نشان داد که از سبک های دلبستگی می توان شکست و موفقیت زناشویی را پیش بینی کرد.

بشارت و همکاران (۱۳۸۲) در پژوهشی که سبک های دلبستگی و مشکلات بین شخصی را مورد بررسی قرار دادند، نتایج نشان داد که آزمودنی های دارای سبک دلبستگی ایمن نسبت به آزمودنی های دارای سبک دلبستگی ناایمن مشکلات بین شخصی کمتری داشتند. در تبیین یافته های فرضیه اول و فرضیه های مرتبط می توان گفت: افراد دارای وابستگی شدید و افراطی به همسر وابستگی شدید آنها در صورتی کامروا ساز خواهد بود که همسران شان را به شدت در روابط زناشویی محدود سازند. در واقع این وابستگی یک وضعیت هیجانی و رفتاری ایجاد کرده، زیرا افرادی با این شکل اغلب روابطی را شکل می دهند یا حفظ می کنند که یک طرفه و از لحاظ هیجانی مخرب و یا متجاوزانه است. همچنین جاسون و ویفن معتقدند مسئله اساسی در زوج های آشفته دلبستگی نا ایمن است و نحوه ایجاد این نایمینی و تداوم آن سبک دلبستگی زوجین را تعیین کرده زیرا این نوع ایمنی روابط را تخریب کرده و آشفتهگی هیجانی را ایجاد می کند. و همچنین بین باور های غیر منطقی و دلزدگی زناشویی کل دبیران رابطه مثبت معنی دار مشاهده شد و بین مولفه های تمامی آنها به جز مولفه های تمایل به سرزنش، بی مسئولیتی عاطفی و کمال گرایی با دلزدگی زناشویی کل دبیران رابطه مثبت معنی دار نیز مشاهده شد. ولی در جامعه زنان تمامی مولفه ها به جز تمایل به سرزنش، بی مسئولیتی عاطفی، وابستگی، کمال گرایی با دلزدگی زناشویی رابطه مثبت معنی دار وجود داشت اما در جامعه دبیران مرد بین باورهای غیر منطقی در کلیه مولفه های آن بجز نگرانی زیاد در مورد اضطراب رابطه مثبت معنی دار وجود نداشت و بین باور نگرانی زیاد در مورد اضطراب و دلزدگی زناشویی دبیران مرد رابطه مثبت معنی دار وجود داشت. با توجه به نتایج کلیه فرضیات تائید گردیدند و با پژوهش های ادیب راد ۱۳۸۴ از خوش و عسگری (۱۳۸۶) نیز عنوان کردند که در بین باور های غیر منطقی با دلزدگی زناشویی رابطه معنی دار وجود دارد، همراستا می باشد. در پژوهش بالور (۲۰۰۱) نیز رابطه بین تفکرات غیر منطقی و دلزدگی زناشویی به اثبات رسید. در تبیین یافته فرضیه دوم الیس نیز معتقد است که بسیاری از تعارضات و مشکلات زناشویی با منش روان شناختی نتیجه طرز فکر غیر منطقی و غیر عقلانی است. براساس نظریه عقلانی-عاطفی رفتاری الیس (۱۹۶۲) داشتن رشته ای از تفکرات و باورهای غیر منطقی می تواند منجر به اختلال در روابط زناشویی گردد. با مشاهده این وابستگی ها و تفکرات غیر منطقی که می توانند عامل پرخطر برای خصومت و اختلافات زناشویی و دلزدگی را آشکار سازند می بایست به این مسئله توجه بیشتری کرد که کوشش در جهت ارتقا بهداشت روانی افراد به سالم سازی فضای خانوادگی کمک می نمایند و مسلم است که کودکی که در محیط پر از مهر و محبت خانواده رشد کرده و شکوفا می شود و در به وجود آوردن جامعه ای پویا و آباد سهیم خواهد بود.

منابع

- ازخوش، منوچهر، عسگری، علی ۱۳۸۶. اندازه گیری باورهای غیر منطقی در روابط زناشویی. روان شناسان ایرانی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.
- ادیب راد، نسترن، ادیب راد، مجتبی ۱۳۸۴. بررسی باورهای ارتباطی با دلزدگی زناشویی و عقاید آن در زنان متقاضی طلاق و زنان خواهان ادامه زندگی مشترک. تازه ها و پژوهش های مشاوره جلد ۴ شماره ۱۳ ص ۱۸۰.
- برنشتاین، ف، ۵، برنشتاین، م. ت ۱۳۸۰ روش های درمان مشکلات زناشویی، ترجمه جانی، کمال پور، مشهد، نشر مردنیز.
- بشارت محمدعلی، گلی نژاد، محمد، احمدی، علی اصغر، ۱۳۸۲. بررسی رابطه سبک های دلبستگی و مشکلات بین شخصی. مجله روانپزشکی و روان شناسی بالینی ایران، دانشگاه تهران، گروه روان شناسی.
- پائیز آیالا ماچ ۱۳۸۱، چه کنیم تا عشق رویایی به دلزدگی نینجامد. ترجمه شاداب، فاطمه، تهران، انتشارات قدس.
- پیوسته گر، مهر انگیز، سیف، سوسن، درویزه، زهرا، پور شهر یاری، مه سیما. ۱۳۸۵. پیش بینی اختلال دلبستگی کودک ان دبستانی بر اساس سبک دلبستگی والدین آنها. مجله مطالعات روان شناختی.
- شفیع آبادی، عبدالله و ناصر، غلامرضا (۱۳۸۶). نظریه های مشاوره و روان درمانی، تهران، انتشارات مرکز، نشر دانشگاه.
- شکر کن، حسین، خجسته مهر، غلامرضا، عطاری، یوسفعلی، شهنی، ییلاق منیجه، ۱۳۸۵. بررسی ویژگی های شخصیتی، مهارت های اجتماعی سبک های دلبستگی و ویژگی های جمعیت شناختی به عنوان پیش بینی های موفقیت و شکست رابطه زناشویی در زوج های متقاضی طلاق و عادی در اهواز. مجله علوم تربیتی و روان شناسی.
- شولترز، دوان، شولترز، سیدنی ال (۲۰۰۰) نظریه های شخصیت، ترجمه سید محمدی یحیی ۱۳۸۴، تهران، نشر ویرایش، چاپ هفتم - ویرایش سوم.
- عسگری، پرویز، حیدری، علیرضا و نادری، فرح (۱۳۸۸). راهنمای آزمون های روان شناختی، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.
- عسگری، حسین ۱۳۸۰ نقش بهداشت روان در ازدواج، زندگی زناشویی، طلاق، چاپ اول، تهران، انتشارات گفتگو.
- مهدویان، فاطمه (۱۳۷۶). بررسی تاثیر آموزش و پرورش ارتباط بر رضایت زناشویی و سلامت و روان، پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی بالینی. انستیتور روانپزشکی.
- موسوی، اشرف اسادات (۱۳۸۳). بررسی میزان رضایت زنان تحصیل کرده از زندگی زناشویی. طرح پژوهشی، مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی و اجتماعی نهاد ریاست جمهوری.
- مشاک، رویا (۱۳۸۵) مقایسه باورهای غیر منطقی، حمایت اجتماعی و اضطراب اجتماعی دبیرستان های

اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.
نویدی، فاطمه ۱۳۸۴. بررسی و مقایسه رابطه دلزدگی زناشویی با عوامل جو سازمانی در کارکنان ادارات
آموزش و پرورش و پرستاران بیمارستانی شهر تهران. پایان نامه ارشد در رشته مشاوره و گرایش
خانواده، دانشگاه شهید بهشتی.

- Back, s. R. H., sandeen, e. E., and o'leay, k. D.(1990). Depression in marriage. Guilford press, new
york.
- Back, s. R. H., sandeen, e. E., and o'leay, k. D.(1990). Depression in marriage. Guilford press, new
york
- Back, a. T. (1982). Cognitive therapy of depression: new perspectives.in clayto, p., and barret, j.
(eds.) treatment of depression: old controversies and new approaches, raven press, new york,
pp.265-290
- Balver : (2001).Professional nursing Bournout and Irrational Thinking.jurnal article springer link.
pp- 123-125
- Barger,V(2005).Co -Dependency.personalized thrapy, counselins and coachins. Jurnal of mar-
riage. pp-237-247.
- Beattie,m.(2001).codependency. portage path behavioral health.web Sit :www.potage patt.org
- Beck.A.T,Epstein,N.,Harrison R.P.,and Emery,G.(1976).Development of the sociotripsy autonomy
Scale :A measure of personality factors in psychopathology.Unpublished manuscript university
of pennsylvania philadelphia.
- Birchnell,J. (1986).the imperfect attainment of intimacy :A key concept in marital therapy.J.Fam.
ther.8:153-172.
- Blatt, S.J.,Quinlan,D.M.,Chevron,Chevron,E.S., McDonald,C.,and Zuroff, D.(1982).Dependency
and self -criticism :psychological dimensions of depression.J.consult. clin. Psychol. 50 :113-
124
- Bowlby,j,(1973).Separation. Basic Books,London.
- Cory A. Eddington(2006) Burnout in marriage and familytherapist Hosomijun,Fujimoto yoko, ka-
tahira kumi and furuie Takashi, The Relationship between “burn-out” and “codependency” in
nursing staff.(1999). Journal of nursing Research,39(6):497-505
- Follingstad,D.R.,Rutledge,L.L.,Berg,B.J.,Hause,E.S., and polek,D.S.(1990).The role of emotional
abuse in physically abusive relationships.J.fam.voil.5:107-120.
- Hirschfeld,R.M.A.,Klerman,G.L.,Chodoff,P.,Korchin, s., and barrett, j.)1976).dependency-self-
steem-clinical deperssion.j. Am. Acad. Psychonal.4:373-388.
- Hirschfeld, R. M.A., Kleman, G. L., GOUGH, h.g, barrett,J., Korchio,s.j., and chodoff p.(1977). A
measure of interpersonal dependency. J.personal.Asses.41:610-618
- Hosomi jun, Fujimoto Yoko,Katahira Kumi and Furuie Takashi . The Relation ship between “burn_
out” and “codependency” in nursing staff.1999. Journed of Nursing Reaserch, 32(6) :497-505
- Jill H. Ruthus and K. Daniel o'leary.(1997). Spous-specific Dependency seal : scal Development.
jurnal of family violence, vol.12, No. 2,1997
- Maeda Naoki, Nagatomo, Tanaka Yoko and Miura Hiroko.(2007).Co dependency and Mental
Health in social welfare students journal of Kyushu university of health and welfare,8:79-87.
- Hammann and Mavissakalian, M. s. (1986). DSM-III personality disorder in agoraphobia. Com-
prehend. Psychiatry 27: 471-479.
- Micheal E. Bernard 2009 Published online : 4 february Springer Sciness+business Media,LLC

2009. Dispute Irrational Beliefs and Teach Rational Beliefs: An Interview With Albert Ellis
Murphy, C.M., and Cascardi, M. (1993). Psychological aggression and abuse in marriage. In
Hampton, R.L., Gullotta, T.P., Family Violence: Prevention and Treatment. Sage, Newbury
Park, CA, pp. 86-112
- Murphy, C.M., Meyer, S.L., and Olery, K.D. (1994). Dependency characteristic of partner-assultive
men. *J. Abnorm. Psychol.* 103:735.
- Nietzel, M. T., and Harris, M.J. (1990). Relationship of dependency and achievement/ autonomy to
depression. *Clin. Psychol. Rev.* 10:279-297
- Reich, J., Noyes, R., and Troughton, E. (1987). Dependent personality disorder associated with pho-
bic avoidance in patients with panic disorder. *Am. J. Psychiatry* 144:323-326.
- Susan / 2004 women emotional dependence on men: scale. *Jurnal Psychiatry* 199-222

تاریخ وصول: ۸۹/۳/۱۱

تاریخ پذیرش: ۸۹/۶/۹